

перебуває у комі), душа двійника героя у світі В зникає на час перебування у його тілі душі героя зі світу А; 3) в одному тілі «проживають» душі героя з кількох можливих світів, відбувається «роздвоєння» особистості [6].

Список використаної літератури:

1. Александрук І.В. Роль теорії можливих світів у сучасній лінгвістиці / І.В. Александрук // Проблеми семантики слова, речення та тексту : зб. наук. праць. – К. : Вид-во Київськ. держ. лінгв. ун-ту, 2012. – Вип. 28. – С. 21–26.
2. Бабушкин А.П. «Возможные миры» в семантическом пространстве языка / А.П. Бабушкин. – Воронеж : Воронежский государственный университет, 2001. – 86 с.
3. Бунь О.А. Художній текст крізь призму можливих світів: модально-референційний аспект / О.А. Бунь // Вісник КНЛУ. – К. : КНЛУ, 2002. – Т.5. – С. 141–148.
4. Кагановська О.М. Теорія можливих світів в аспекті авторсько-персонажного подання / О.М. Кагановська // Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ. Серія Філологія. – К. : Вид-во Київськ. держ. лінгв. ун-ту, 2015. – Вип. 30. – С.125–134.
5. Руднев В.П. Словарь культуры XX века / В.П. Руднев. – М.: Аграф, 1999. – 384 с.
6. Ryan M. From Parallel Universes to Possible Worlds: Ontological Pluralism in Physics, Narratology, and Narrative [Електронний ресурс] / М. Ryan. – Режим доступу : <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.121.9029&rep=rep1&type=pdf>

Науковий керівник: доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, к. ф. н., доцент Павкін Д. М.

А. С. Осінчук

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

НЕМОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ЕМОЦІЇ СТРАХ (НА МАТЕРІАЛІ ХУДОЖНЬОГО АНГЛОМОВНОГО ТЕКСТУ)

Немовні засоби комунікації (далі НЗК) – це елементи комунікативного коду, які мають немовну (але знакову) природу і разом із засобами мовного коду слугують для створення, передавання і сприйняття повідомлень [1, 59].

Дослідження НЗК не менш важливе у сучасній лінгвістиці, ніж вивчення мовних засобів комунікації, адже саме НЗК у міжособистісному спілкуванні несуть від 60 до 80 % інформації. Це означає, що більша частина спілкування здійснюється без участі засобів мовного коду [1, 59].

Однією з основних функцій НЗК є вираження емоцій. Емоція – це переживання, яке мотивує, організовує і направляє сприйняття, мислення та дії людини [2, 20]. Найсильнішою негативною емоцією вважається страх. Він зумовлений прямо або непрямо отриманою інформацією про реальну або уявну небезпеку чи очікувану загрозу. Людина переживає страх у ситуаціях, що сприймаються як такі, в яких під загрозу поставлено її спокій або безпеку [2, 209].

Ця стаття присвячена НЗК, які виражають емоцію страху. Матеріалом нашого дослідження слугувало 200 фрагментів тексту з художніх англомовних творів, що містять опис комунікативних ситуацій, де співрозмовники виражають страх за допомогою НЗК. Відбір прикладів проводився методом суцільної вибірки із романів К. Маккалоу та Дж. Мойєс, загальним обсягом 1184 сторінки.

У 68 фрагментах тексту, що становить 34% від загальної кількості фактичного матеріалу, страх виражається мімікою комуніканта. Він блідне, заплющує або, навпаки, широко розплющує очі, підіймає брови. Наприклад:

As they followed the upward rise of the cane above her own hands Meggie's eyes closed involuntarily, so she did not see the descent (1, 34), де Меггі заплющує очі, побачивши черницю з палицею, якою вона збирається вдарити Меггі.

Страх може виражатися за допомогою жестів (42 випадки вживання, або 21%). Це зазвичай повторювані рухи пальцями рук, які свідчать про напруження та знервованість. Наприклад:

She stared up at the nun in suffocated fear, her hands clenching and unclenching on the desktop (1, 37), де Меггі від страху, що черниця покарає її, стискає і розтискає пальці рук.

У 34 фрагментах тексту, що становить 17% від загальної кількості нашого фактичного матеріалу зафіксовано підсвідомі кінестетичні сигнали. Людину переважно трясє від страху або в неї дрижать руки чи ноги. Наприклад:

Above Agnes's smooth broad brow there was nothing; no head, no baldskull. Just an awful, yawning hole. Shivering in terror, Meggie leaned forward to peer inside the doll's cranium (1, 9), де Меггі здригається від страху після того, як брати відібрали в неї ляльку і відірвали їй частину голови.

Страх може виражатися фонаційними НЗК (22 випадки вживання, або 11%). Це здебільшого тихий, тремкий голос. Наприклад:

'I – I'm Lou.' My voice, uncharacteristically tremulous, broke into the silence. I wondered, briefly, whether to hold out a hand and then, remembering that he wouldn't be able to take it, gave a feeble wave instead (2, 90), де Луїза знайомиться зі своїм роботодавцем, її голос тремтить, видаючи страх.

Екстралінгвістичні НЗК зафіксовані у 18 фрагментах тексту, що становить 9%. Це зазвичай паузи, коли людині від страху перехоплює подих. Наприклад:

Meggie opened her mouth and vomited all over the front of Sister Agatha's habit. There was a horrified intake of breath from every child in the room (1, 37), де дітям від страху перехоплює подих після того, як Меггі змудило від хвилювання на одяг черниці.

У 16 фрагментах тексту, що становить 8% страх виражається за допомогою проксеміки. При цьому комуніканти зазвичай збільшують відстань між собою і тим, хто його налякав. Наприклад:

He flinched, his eyes snapping open, just inches from my own. 'I'm sorry,' I said, jumping back (2, 216), де Луїза відскакує від хворого, коли він неочікувано розплющує очі.

Види НЗК, які виражають страх та частотність їх вживання, представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

НЗК, що виражають страх

Вид НКЗ	Кількість	
	В абсол. числах	У відсотках
Кінесичні	144	72
- Міміка	68	34
- Жести	42	21
- Підсвідомі кінестетичні сигнали	34	17
Фонаційні	22	11
Екстралінгвістичні	18	9
Проксемічні	16	8
Разом	200	100

Отже, у нашому фактичному матеріалі страх найчастіше виражається за допомогою мимічних НЗК. Найменш представленими є проксемічні.

Список використаної літератури:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. — К. : Видавничий центр «Академія», 2004. — 344 с.
2. Изард К. Э. Психология эмоций / К. Э. Изард [перев. с англ. А. М. Татлыбаевой]. — СПб. : Издательство «Питер», 2007. — 464 с.

Список джерел фактичного матеріалу:

1. McCullough, C. *The Thorn Birds* / C. McCullough. — NY. : Avon Books, 1979. — 704 p.
2. Moyes, J. *Me Before You* / J. Moyes. — L. : Penguin Books, 2012. — 480 p.

Науковий керівник: доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, к. філол. н., доцент Голубнича О. І.